

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29P/119/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123204760
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Vorobelová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8123204760.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Katarínou Vorobelovou v právnej veci starostlivosti súdu o mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX, t. č. Centrum pre deti a rodiny Sabinov, v konaní zast. opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, pochádzajúci z matky C. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX a z otca D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XX, F., za účasti Reedukačného centra, Zámok 1, Hlohovec a Centra pre deti a rodiny Sabinov, v konaní o nariadenie ústavnej starostlivosti a určenie výživného, takto

rozhodol:

I. Ukladá maloletému A. B., nar. XX.X.XXXX výchovné opatrenie a to pobyt v G. H., I. X, XXX XX B., najdlhšie na dobu 6 mesiacov za účelom zabezpečenia odbornej pomoci maloletému a úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého.

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov svojím návrhom podaným na tunajší súd dňa 15.5.2023 žiadal o uloženie výchovného opatrenia pre A. B. a to pobyt v špecializovanom zariadení za účelom zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu podľa § 37 ods. 3, písm. b), konkrétne v Reedukačnom centre, Zámok 1, Hlohovec. Svoj návrh odôvodnil tým, že maloletému bola nariadená ústavná starostlivosť. Rodičia boli pozbavení rodičovských práv, avšak v rámci pobytu v ústavnej starostlivosti sa vyskytli u maloletého poruchy správania, ktoré si vyžiadali umiestniť maloletého do reedukačného centra najprv na základe neodkladného opatrenia a v súčasnosti je potrebné v procese prevýchovnom pokračovať, čiže je dôvod na uloženie výchovného opatrenia.

2. Reedukačné centrum ako aj CDR s návrhom súhlasili. Na pojednávanie sa nedostavili a súd konal v ich neprítomnosti.

3. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s návrhom, vyjadrením Reedukačného centra, oboznámením sa s obsahom spisu tunajšieho súdu 27P/325/2022, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento stav:

4. Maloletý pochádza z partnerského vzťahu rodičov. Z ich vzťahu pochádzajú aj ďalšie maloleté deti a to J., K. a A., ktoré boli umiestnené ešte v roku 2015 do krízového strediska z dôvodu podozrenia zo sexuálneho zneužívania zo strany strýka maloletých detí, G. B., ktorý bol následne aj právoplatne odsúdený tunajším súdom.

5. Rozsudkom tunajšieho súdu, č.k. 30P/445/2016.-29 zo dňa 4.10.2017 boli rodičia pozbavení rodičovských práv vo vzťahu aj k maloletému A. a za poručníka A. bol ustanovený Detský domov Slon, teda v súčasnosti H. F.. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 8.11.2017. Dôvodom bola skutočnosť, že rodičia závažným spôsobom zanedbávali starostlivosť o maloleté deti, nejavili o nich žiadny záujem, pričom matka bola aj právoplatne odsúdená za trestný čin vraždy a bol jej uložený trest odňatia slobody v trvaní 20 rokov.

6. Maloletému A. bola nariadená ústavná starostlivosť rozsudkom tunajšieho súdu 27P/261/2014-31 zo dňa 13.5.2015.

7. Uznesením tunajšieho súdu 30P/156/2022-9 zo dňa 15.6.2022 bol maloletý umiestnený do starostlivosti Reedukačného centra Hlohovec. Dôvodom bola skutočnosť, že v rámci centra pre deti a rodiny mu nemohla byť poskytnutá adekvátna starostlivosť. Maloletý bol hospitalizovaný v Detskej psychiatrickej liečebni Hraň a následne boli u neho zaznamenané útekové tendencie. Zároveň sa u maloletého vyskytlo agresívne správanie s verbálnym a brachiálnym útočením.

8. Z aktuálnej správy psychológa reedukačného centra vyplývajú nasledujúce skutočnosti:

V školskom roku 2022/2023 bol zaradený do 1.E triedy v učebnom odbore stavebná výroba – maliarske a natieračské práce, ktorý je určený pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. V triede patril od začiatku ku slabším žiakom, na polročnom hodnotení za tento školský rok dosiahol dostatočný prospech. Maloletý sa prejavuje pasivitou, pracovné tempo má veľmi pomalé, nemá záujem o učebnú látku a príprave na vyučovanie nevenuje žiadnu pozornosť. Zadané úlohy splní, ale je potrebná kontrola. Samostatnej odpovedi nie je schopný, taktiež má problém s reprodukciou učiva, vyžaduje si neustálu pomoc pedagóga. Jeho správanie nie je konfliktné, ale submisívne sa podriaduje ostatným, je ľahko ovplyvniteľný. Spočiatku bolo pre neho prirodzené používať v komunikácii vulgarizmy, no postupne sa to zlepšuje a k pedagógom sa správa slušnejšie. Taktiež nastalo zlepšenie v oblasti impulzivitu, osvedčil sa individuálny prístup s prejavením ocenenia čo i len mierneho pokroku. Problém však nastáva keď je kritizovaný, vtedy reaguje neprimerane a podráždene.

Na odbornom výcviku sa prejavuje ako slabý žiak, na polroku bol hodnotený známku dostatočnú. Pochopenie, tvorivosť, pozornosť či samostatnosť sú na veľmi slabej úrovni. Základné pracovné návyky sú na lepšej úrovni v porovnaní so začiatkom šk. roka, no veľmi rýchlo stráca záujem o pracovnú činnosť. Pri vykonávaní práce si vyžaduje neustále vedenie, kontrolu a pomoc. Voči majstrovi býva niekedy neúctivý, ale je schopný i dobrého správania, snaží sa byť kamarátsky. Často koná pudovo, ale v prípade, že to preženie, dokáže sa ospravedlniť. Pracovný výkon sa odvíja od jeho aktuálnej nálady a postoja, ktorý zaujme v daný deň k pracovnej činnosti.

A. má naďalej problém s prejavmi slušného správania, čo sa prejavuje aj na úseku výchovy. Je potrebné mu pripomínať, ako má požiadať o pomoc, poprosiť alebo poďakovať. Má veľmi slabé komunikačné schopnosti, ktoré komplexne nepriaznivo ovplyvňujú jeho sociálne fungovanie, ale v porovnaní s prvými mesiacmi vnímame v tejto oblasti zlepšenie. Skupinou je prijatý, no často ho zneužívajú na vlastné účely, ako napr. „prines mi, ...“, „podaj mi, ...“, na čo má mal. A. tendenciu reagovať kladne, je submisívny a robí mu ťažkosť povedať nie. Voči ostatným chlapcom na výchovnej skupine je kamarátsky, no vzhľadom na ich poruchy správania a zníženú mentálnu úroveň je väčšina týchto kamarátstiev len akýmsi prostriedkom na získanie odmeny alebo vyhnutiu sa trestu. Voči autorite dospelého je rešpektujúci, požiadavky vychovávateľov plní, niekedy odvráva. Pri vzniknutých konfliktoch pôsobí skôr ako pozorovateľ, ale niekedy sa do nich nechá vtiahnuť – čo vníma ako zábavu. Spočiatku mal problém nielen s udržiavaním poriadku na internáte, ale i s osobnou hygienou, na čo si však už zvykol.

Od začiatku pobytu evidujú v reedukačnom centre tendenciu maloletého k nepovoleným opusteniam zariadenia a to najmä ako súčasť inklinovania k problémovej skupine – jeho tendencie k submisívnosti a impulzívnosti. Prvýkrát opustil zariadenie ešte počas adaptačnej fázy, dňa 22.08.2022, no v ten istý deň bol dopravený príslušníkmi PZ naspäť. Druhýkrát tak konal ešte počas letných prázdnin – 31.08.-03.09.2022, kedy bol zadržaný a vo večerných hodinách dopravený príslušníkmi PZ Bratislava späť do RC. Jeho ďalšie nepovolené opustenia zariadenia boli v nasledovných termínoch: 24.09.-26.09.2022; pred vianočnými prázdninami v dňoch 10.12.-11.12.2022 a naposledy v dňoch 25.02.-02.03.2023, kedy sa pridal k ďalším 2 chlapcom a v uvedenom termíne sa sami vrátili naspäť do zariadenia. Mal. A. svoje konanie bagatelizuje, nie je schopný porozumieť vážnosti situácie, nedokáže vysvetliť dôvody svojho konania, nazerá na danú skutočnosť s nadhľadom a humorom. Okrem toho,

mal. A. vážne porušil vnútorný a disciplinárny poriadok zariadenia, na základe čoho bol umiestnený do ochrannnej miestnosti. Počas šk. roka 2022/2023 sa tak stalo dvakrát a to z nasledovných dôvodov: drzé a vulgárne správanie voči pedagogickému zamestnancovi a ničenie školského majetku.

9. Maloletý A. sa javí ako osobnostne a sociálne nezrelý a stále sa vyvíjajúci jedinec, s veľmi oslabenou schopnosťou samostatného fungovania. Vzhľadom na negatívnu rodinnú anamnézu a ťažkú rodinnú situáciu neboli počas ranného detstva naplnené primárne potreby, ako i potreba lásky a bezpečia. U maloletého A. sa to negatívne odzrkadľuje ťažkosťami v oblasti dodržiavania základných pravidiel a noriem spoločnosti – prejavmi asociálneho správania, podceňovaním sa a ťažkosťami s vytvorením si vrelých a úprimných priateľstiev. Smiech a humor využíva v nevhodných situáciách, čo vnímam ako formu obranného mechanizmu pred všetkým, čím si doposiaľ prešiel. Problematickou oblasťou je inklinovanie k problémovej skupine ľudí, jeho ľahká podriadenosť a ovplyvniteľnosť. Agresívne tendencie, ktoré sa v minulosti vyskytovali často, sa v zariadení prejavujú čoraz menej. Priaznivo na neho pôsobia športové aktivity, taktiež sa osvedčila motivácia vo forme ocenenia a podpory.

Čo sa týka udržiavania kontaktu s rodinou, maloletý je v pravidelnom telefonickom kontakte so svojimi súrodencami z CDR. Vianočné prázdniny mal skrátené a to z dôvodu porušenia vnútorného a disciplinárneho poriadku zariadenia – v dňoch 30.12.2022-08.01.2023 bol v CDR Sabinov. Nezvykne sa sťažovať na žiadne zdravotné problémy. Počas celého pobytu je dispenzarizovaný u psychiatričky a chodí na pravidelné kontroly.

Dňa 2.5.2023 sa na pôde reedukačného centra konala prípadová konferencia za účelom prehodnotenia životnej situácie maloletého A. za účasti sociálneho pracovníka reedukačného centra, Centra pre deti a rodiny F. a pracovníka oddelenia SPODaSK ÚPSVaR Prešov. Všetky zúčastnené strany sa zhodli na tom, že je vhodné pokračovať v reedukačnom procese maloletého. Počas rozhovoru s pracovníkom SPODaSK maloletý uviedol, že mu chýbajú bratia a rád by sa s nimi stretol. Vyjadril ľútosť nad svojimi priestupkami a snahu o ich nápravu. Má vedomosť o tom, že len v prípade dodržiavania pravidiel zariadenia mu bude umožnený prázdninový pobyt v H. F.. Po dovŕšení plnoletosti by sa rád osamostatnil formou pobytu v niektorom zo zariadení domovov na polceste, v čom mu bude sociálny pracovník CDR nápomocný.

Z vyjadrenia psychológa reedukačného centra vyplýva, že reedukácia plní svoj účel, ale naďalej je potrebné rozvíjať osobnostnú i výkonovú zložku maloletého, taktiež apelovať na dodržiavanie pravidiel a noriem spoločnosti, preto pozitívne vníma možnosť nariadenia opätovného výchovného opatrenia v režimovom zariadení, s cieľom dosiahnuť ďalšie zlepšenie v správaní maloletého.

10. Podľa § 37 ods. 3 písm. b) Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov.

11. Podľa § 37 ods. 5 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže výchovné opatrenie podľa odseku 3 uložiť aj vtedy, ak jeho uloženiu nepredchádzalo výchovné opatrenie podľa odseku 2

12. Podľa § 37 ods. 7 Zákona o rodine, súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom a s príslušným zariadením

13. Podľa § 37 ods. 8 Zákona o rodine, súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení, zhodnotil splnenie účelu výchovného opatrenia. Súd zruší výchovné opatrenie, ak splnilo svoj účel. Ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia. Ak súd na základe zhodnotenia účinnosti výchovného opatrenia rozhoduje o opakovanom uložení výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o nariadení ústavnej starostlivosti podľa § 54, môže dočasne upraviť pomery maloletého dieťaťa do právoplatnosti rozhodnutia.

14. V predmetnom konaní bolo preukázané, že maloletý, ktorý bol umiestnený v CDR si vyžaduje špeciálne potreby, ktoré presahujú možnosti CDR. Z tohto dôvodu bol zatiaľ umiestnený na základe neodkladného opatrenia do Reedukačného centra. Z vyjadrenia psychológa vyplýva, že reedukácia v rámci centra plní svoj účel, ale naďalej je v nej potrebné pokračovať. Vzhľadom k týmto skutočnostiam a vzhľadom ku skutočnostiam, že iný spôsob úpravy osobnej starostlivosti k maloletému vzhľadom na rodinnú anamnézu, teda skutočnosť, že rodičia sú pozbavení rodičovských práv a v rodine nie je iná žiadna vhodná osoba, ktorá by mohla prevziať starostlivosť o maloletého, súd nariadil takéto pobytové výchovné opatrenie s tým, že ak splní svoj účel, môže byť zrušené aj pred uplynutím stanovenej lehoty.

15. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Civilný mimosporový poriadok, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu (Okresný súd Prešov) na Krajský súd v Prešove, písomne v troch jeho vyhotoveniach. (§ 362 ods. 1 CSP)

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Odvolanie proti rozsudku možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP)

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. (§ 62 ods. 2 CMP)

Ak odvolanie neobsahuje odvolacie dôvody alebo ak sú odvolacie dôvody nezrozumiteľné, súd vyzve odvolateľa na doplnenie odvolacích dôvodov. (§ 62 ods. 3 CMP)

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).